

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI
SAMARAQAND DAVLAT
UNIVERSITETI**

Ro'yxatga olindi:
№ 60230600 – 1.26
2021- yil “28”- avgust

“TASDIQLAYMAN”

SamDU rektori:

R.I.Xalmuradov

2021 yil “28”- avgust

**BLOGOSFERA ASOSLARI
FAN DASTURI**

Bilim sohasi:	200000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	230000- Gumanitar fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60230600 – Noshirlik ishi ta'lim yo'nalishi

Fan dasturi SamDU O'zbek tilshunosligi kafedrasining 2021-yil 7-may dagi 15-son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri:

dots. Sh.Mahmadiyev

Fan dasturi Filologiya fakulteti o'quv-uslubiy kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2021-yil 22-may dagi 8 sonli bayonnoma).

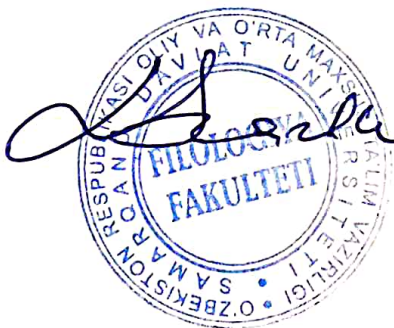
Fakultet o'quv-uslubiy
kengash raisi:

dots. Sh.Mahmadiyev

Fan dasturi Filologiya fakulteti Ilmiy kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2021-yil 26-may dagi 8 sonli bayonnoma).

Fakultet ilmiy
kengash raisi

prof. A.Pardayev

Kelishildi:

SamDU o'quv ishlari
bo'yicha propektor

prof. A.Soleyev

Fan/modul kodi BAM3008		O'quv yili 2024-2025	Semestr 7	ECTS – Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari	
1.	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)
	Blogosfera asoslari	90		90	
2.	I. Fanning mazmuni «Blogosfera asoslari» fani zamonaviy jurnalistika va uning yangi tarmoqlari internet jurnalistikasi, onlayn jurnalistika, xususan intenet jurnalistikasining paydo bo'lish tarixi, uning xususiyatlari, nazariy va amaliy masalalarini qamrab oladi. Onlayn jurnalistikaning asosiy qismi bo'lgan blogerlik, yangi multimediaviy resurslardan foydalanish, internetda axborot xavfsizligi qonun va qoidalarini bilish, internet orqali axborot uzatish, ijtimoiy tarmoqlar mohiyatini tushunishda talabalarni zarur bilimlar bilan qurollantiradi. Axborot texnologiyalari va axborot almashinuvi jarayonlarining globallashuvi jurnalistika sohasiga ham katta o'zgartirishlar olib kirdi. Jurnalistikaning yangi ko'rinishlari: internet jurnalistikasi, onlayn jurnalistika, blogerlik jurnalistikasi kabi sohalarining paydo bo'lishi va rivojlanishi mazkur sohalarida erkin faoliyat yurita oladigan mutaxassis kadrlarga ham ehtiyoj yaratdi. Ushbu fan dasturi aynan shu yo'nalishdagi internet jurnalistikasi va uning yangi tarmoqlarining nazariy va amaliy masalalarini o'z ichiga qamrab oladi. «Blogosfera asoslari» fani matematik va tabiiy-ilmiy fanlar qatoriga kiradi, shuning bilan birga milliy jurnalistikaning ajralmas qismi hisoblanadi. Bu fanni o'zlashtirishda talaba talabadan Informatika va AT, Mass-media iqtisodi, Jurnalistik ijod mahorati asoslari, Jahon jurnalistikasi asoslari, Jurnalistikada kasb etikasi, Axborot xizmatlari faoliyati, Zamonaviy jurnalistikaning asoslari kabi fanlarda yetarli bilim ko'nikmalarga ega bo'lish talab etiladi. Ushbu fanni o'qitish oraqali internetda shaxsiy bloglar yaratish va yuritishning tamoyil va qoidalari, xalqaro va milliy maydonda yuz berayotgan voqea-hodisalarni tezkorlik bilan yoritish, jahon hamjamiyatida mamlakatimizning ijobiy imidjini shakllantirish bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarni egallagan, zamonaviy texnologiyalarini chuqur o'zlashtirgan davr talablariga javob beradigan yuksak malakali kadrlar tayyorlash ko'zda tutiladi. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Internet jurnalistikasining shakllanishi. Internet jurnalistukasining paydo bo'lishi. Bosma nashrlarning elektron nashrga o'tishi. Bunda komputer texnologiyalarining o'rni. Internet – global ommaviy axborot vositasi ekaligi. Unda nafaqat matbuot, radio, televideniye va mass-mediya qamrab olinganligi. Axborot tarqalishining cheklanmaganligi. Onlayn jurnalistika. 2-mavzu. Internet jurnalistikasining taraqqiyoti va bugungi kundagi holati. Elektron gazeta-jurnallar. Axborot portallari. Fuqarolik jurnalistikasi. Veb-blog (blog) va video-blog (vlog). Blogerlik faoliyati. Vlogerlik faoliyati. O'zbekistonda internet jurnalistikasi. kun.uz, daryo.uz. 3-mavzu. Blogosfera asoslari fanining maqsadi va predmeti. Blogosfera nima? Lug'atlarda unga berilgan ta'riflar. Etimologiyasi. Fanning obyekti. Blog tushunchasi. Bloger kim? Blog – odamlarning haqiqiy virtual kundaligi.				

4-mavzu. Blogosfera tarixidan.

Veb-saytlar haqida ma'lumot. Domin (uz). Bloglardan dastlab siyosiy maqsadda foydalanilganligi. keyinchalik ommaviy axborot vositalarining axborot manbayiga aylanganligi. OAV uchun veb-saytning afzalliklari. Vebsaytni boshqarish va dizayniga qo'yiladigan talablar.

5-mavzu. OAVga oid huquqiy normalar.

OAVning to'rtinchi hokimiyat ekanligi. Axborot olish kafolatlari va erkinligi

"Jurnalistlik faoliyatini himoya qilish to'g'risida"gi qonun. "Ommaviy axborot vositalari to'g'risida"gi qonun. "Huquqiy axborotni tarqatish va undan foydalanishni ta'minlash to'g'risida"gi qonun. "O'zbekiston mustaqil bosma ommaviy axborot vositalari va axborot agentliklarini qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish jamoat fondini tashkil etish to'g'risida"gi Farmon. Bloggerlik faoliyatining qonun hujjatlarida aks etishi.

6-mavzu. Ommaviy axborot vositalari saytlarining kontenti va dizayni.

OAV saytlari dizaynining turlari. Rasmiy veb-saytni yuritishga qo'yiladigan talablar. Rasmiy veb-saytning tarkibiga qo'yiladigan talablar. Saytga material joylash qoidasi. Internetdagi materiallarga fotosuratlarini joylashirish.

7-mavzu. Internet jurnalistikasida, xususan blogosferada raqobat: plagiat, kopirayt, rerayt va repost.

Elektron matnlarda ko'chirib olishning osonligi. Plagiat tushunchasining kelib chiqishi. Rerayt va kopirayt. Kopiraytning turlari. Repost: o'xshashlik va farqlar. Mualliflik huquqi.

8-mavzu. Bloggerlik va jurnalistika.

Bloggerlik va jurnalistika bir xil sohami? Kimlar blogger bo'la oladi? Ijtimoiy tarmoq foydalanuvchilari ham blogermi? Blogpost va maqolaning farqi. Blog platformalari. Bloging turlari. Bloglarning shaxsga yo'nalganligi.

9-mavzu. Bloglar haqida: faktlar va sanalar, raqamlar va tahlillar.

Bloglar – fuqarolik jurnalistikasi. Blog funksiyalari. Blog turlari. Bloglarning mavzuviy guruhlari. Multimediya ko'rinishiga, texnik asosiga va kontent xususiyatiga ko'ra bloglarning turlari. Musobaqalar. Bloggerlar faoliyatining rivojlanib borayotgani. Google, Yandex, Yahoo, Bing qidiruv tizimlari.

10-mavzu. Dunyoning mashhur bloggerlari. O'zbek bloggerlari va ular tomonidan yuritilayotgan bloglar.

Dunyoning mashhur bloggerlari va ular tomonidan yuritilayotgan bloglar. Rossiyada bloggerlik faoliyati. O'zbek bloggerlari. Ular yuritilayotgan bloglar qay darajada mashhur? O'zbekistonning mashhur bloglari haqida. O'zbekistonni dunyoga tanitayotgan bloggerlar.

11-mavzu. Shaxsiy blog yaratish va uni yuritish.

Jamoaviy va shaxsiy bloglar. Blog yuritishning asosiy qoidalari. Blogpostlar yaratish va joylash. Shaxsiy blog yaratishdan ko'zlangan maqsad. Blogning ommaviy va zamonaviyligini ta'minlash yo'llari. Google bloging bilan ishlash. Tematik va korporativ bloglar.

12-mavzu. Blogosferada onlayn televideniye va onlayn radio. Audiobloglar.

Onlayn televideniye jurnalistika faoliyati va uning ustun jihatlari. Onlayn radioning rivojlanish omillari va xususiyatlari. Audioblog, uning yutuq va kamchiliklari.

13-mavzu. Blogosferada multimediaviy jurnalistika.

Multimediaviy jurnalistika – bir mavzuga bag'ishlangan, ammo bir nechta shakllar – foto, video, matn, infografika. Interaktivlikni o'z ichiga olgan mediamahsulot. Media platforma. Mobil platforma.

14-mavzu. Blogosferada infografika.

Infografika – ma'lumotlar, bilim va axborotni grafika ko'rinishida uzatishi. Perdmet va faktlarning vaqt va makon birligidagi muvofiqligi va farqini ko'rsata olishi. Jadval. Grafika. Diagramma. Piktogramma. Infokart. Infografikada ranglar mohiyati. Piktochart.

15-mavzu. Ijtimoiy tarmoqlar va blogosfera.

Ijtimoiy tarmoq tushunchasi va turlari. Youtube. Odnoklassnik. Facebook. Twitter. Instagram. В Контакте. Telegram. Viber. WeChat. WhatsApp. Ijtimoiy tarmoqlarda so'rovnomalar, fototanlovlar o'tkazish imkoniyati va infografikadan foydalanish. Blogpost va videopostlarni tarqatishda ijtimoiy tarmoqlardan samarali foydalanish.

16-mavzu. Internet jurnalistikasida xavfsizlik masalalari.

Kiberxavfsizlik. Kompyuter texnik xavfsizligi: virus va antivirus dasturlari. Axborot xavfsizligi va unga tahdid manbalari. Internet jurnalistikasining zamonaviy xususiyatlari va kelajagi.

17-mavzu. Ijtimoiy tarmoqlar, veb-saytlar va bloglarda axloq me'yorlari.

Internet muloqotning o'ziga xosligi. Ovoz, yozuv, audioyozuv, telefon, video. Veb-saytlarda va bloglarda axloqiy me'yorlar. Internet foydalanuvchilarida muloqot etikasi. "Movcton" yoki internetdagi axloqsizlik.

III. Amaliy (yoki seminar yoki laboratoriya) mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Internet jurnalistikasining shakllanish, taraqqiyoti va bugungi kundagi holati
2. Blogosfera asoslari fanining maqsadi va predmeti
3. OAVga oid huquqiy normalar
4. Ommaviy axborot vositalari saytlarining kontenti va dizayni
5. Internet jurnalistikasida, xususan blogosferada raqobat: plagiat, kopirayt, rerayt va repost.
6. Bloggerlik va jurnalistika
7. Bloglar haqida: faktlar va sanalar, raqamlar va tahlillar
8. Dunyoning mashhur bloggerlari. O'zbek bloggerlari va ular tomonidan yuritilayotgan bloglar
9. Shaxsiy blog yaratish va uni yuritish
10. Blogosferada onlayn televideniye va onlayn radio. Audiobloglar.
11. Blogosferada multimediaviy jurnalistika. Blogosferada infografika.
12. Ijtimoiy tarmoqlar va blogosfera
13. Internet jurnalistikasida xavfsizlik masalalari
14. Ijtimoiy tarmoqlar, veb-saytlar va bloglarda axloq me'yorlari

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. O'zbekistonda onlayn jurnalistikaning hozirgi holati
2. Onlayn nashrlarda axborot tarqatishning ta'sirchan usul va vositalari.
3. Ijtimoiy tarmoqlar va jamoatchilik bilan muloqot usullari
4. Onlayn nashrlar va bloglar kontentini yaratish.

5. Internet jurnalistikasining nazariy asoslari
6. Fuqarolik jurnalistikasining paydo bo'lish tarixi va o'ziga xos xususiyatlari
7. Internet makonida ijtimoiy tarmoqlar
8. Onlayn nashrlar faoliyati
9. Blogsoha fenomeni va bloglarning paydo bo'lish tarixi
10. Internetda blog turlari. Mashhur bloglar va bloggerlar
11. Blog yuritish qoidalari
12. Saytlar tasnifi va OAV tahririyatlari faoliyatining u bilan bog'liq xususiyatlari
13. Internet jurnalistikadagi raqobat: plagiat, kopirayt, rerayt va repost
14. Internetda axborot xavfsizligi. Kompyuter virus va antivirus dasturlari

IV. Mustaqil ta'lim

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Internetda jurnalistik faoliyat
2. Internetda faoliyat yuritishning axloqiy tamoyillari
3. Internet jurnalistikasining nazariy asoslari
4. Internet jurnalistikasi va axborot xavfsizligi
5. Internet jurnalistikasining texnologik asoslari
6. Internet jurnalistikasining dasturiy asoslari
7. Onlayn nashrlar faoliyati
8. Onlayn nashrlarda axborot tarqatishning ta'sirchan usul va vositalari.
9. Onlayn jurnallar faoliyati
10. Onlayn nashrlarda obuna va daromad topish masalalari.
11. Blogosferada kasbiy mahorat va ixtisoslashuv masalalari
12. Bloggerlik ijtimoiy faoliyat turi sifatida
13. Mashhur onlayn jurnalistlar
14. Yangiliklarni matbuot sahifalaridan topish
15. Davlat siyosati, xalqar siyosat haqida yangilik yozish.
16. Iqtisodiy mavzuda yangilik yozish
17. Sodir bo'lgan voqea-hodisalarning ichidan yangilikni ajrata olishni o'rganish.
18. Madaniy mavzuda yangilik yozish
19. Ta'lim sohasiga oid yangilik yozish va tahrir qilish
20. Ilmiy yangilik yozish
21. Sport yangiliklarini yozish va tahriri qilish
22. Siyosiy mavzudagi yangiliklarni topib, o'qish, tasavvurga ega bo'lish
23. Iqtisodiy mavzudagi yangiliklarni topib, o'qish, tasavvurga ega bo'lish
24. Xalqaro mavzudagi yangiliklarni topib, o'qish, tasavvurga ega bo'lish
25. Ta'lim-tarbiya mavzusidagi yangiliklarni topib, o'qish, tasavvurga ega bo'lish

“Blogosfera asoslari” fanidan tavsiya etiladigan kurs ishi mavzulari:

Axborot aloqalari, gazeta va jurnallar tarixidan
 Axborot xavfsizligi, axborot xuruji, axborot va g'ayriaxborot
 Mass-media sistemasining yuzaga kelishi
 Internet OAV turi sifatida
 OAVda reklama
 Internet jurnalistikasi
 Gazeta va jurnalning paydo bo'lish tarixi.
 OAVda axborot xavfsizligi masalasi.
 Online jurnalistikasi – yangi tendensiyalar.
 OAV boshqaruvi tizimida yangi tuzilma – media korporatsiyalar.

Ilk gazeta va jurnallar. Bosma stanokning paydo bo'lishi matbuotda inqilobiy o'zgarish yasaganligi.

Jurnalistik faoliyat va matbuot erkinligi.

Mustaqillik yillarida O'zbekistondagi yangi gazetalar faoliyati

Jurnalistika – ommaviy axborot faoliyati sohasi sifatida

Internet – OAV turi sifatida

OAV tizimida globallashuv

Ommaviy axborot vositalari faoliyatining huquqiy asoslari

OAV oid xalqaro me'yoriy hujjatlar

Axborot olish, qayta ishlash va tarqatishning xalqaro qonuniy asoslari

O'zbekistonda axborot olishning qonuniy kafolatlari

So'z va matbuot erkinligining xalqaro huquqiy me'yorlar asosida mustahkamlanishi

Jurnalist faoliyatining xalqaro huquqiy himoyalalanishi

Xorijda ishlaydigan jurnalistlar faoliyatining himoya qilinishi

Mualliflik huquqi

Internet jurnalistikasida kasb etikasi

O'zbekiston OAV faoliyati qonunlarning o'rni va ahamiyati

O'zbekiston jurnalistlari axloqiy me'yorlari

Bloggerlar kasb etikasi

Internetning OAV sifatidagi xususiyatlari

Internet jurnalistikasining o'ziga xos jihatlari

An'anaviy va elektron matbuot texnologiyalari

An'anaviy va elektron OAV dizayni tarixi, tamoyillari, maqsad, vazifalari

Onlayn nashrlarda axborot tarqatishning ta'sirchan usul va vositalari.

Internetda blog turlari.

Mashhur bloglar va bloggerlar

Viki saytlar va uning jurnalist faoliyatida ahamiyati

Internet jurnalistikasining dasturiy asoslari.

Internet manbalaridan foydalanish va undagi materiallarning ishonchliligi

Internetda mualliflik huquqi

Internetda faoliyat yuritishning axloqiy tamoyillari

Internet jurnalistikasi janrlari

Saytning kontenti va dizayni

Saytga material tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlari

Internet OAV tahririyati ishini tashkil etish va unda faoliyat yuritish

Internet OAV tahririyatining ijodiy faoliyati

Internet jurnalistikadagi raqobat: plagiat, kopirayt, rerayt va repost

Internet ommaviy axborot vositalarida mualliflik huquqi

Internet jurnalist ijodida til va uslub vositalarining ta'sirchanligi

Internet jurnalistining axborot manbalari bilan ishlash tamoyillari

Internet jurnalistining auditoriya bilan muloqoti

Multimediaviy jurnalistikaning o'ziga xos xususiyatlari

Global axborot makonidagi konvergensiya jarayonlarining O'zbekiston ommaviy axborot vositalarida aks etishi

Infografika – ma'lumotlar vizualizatsiyasining asosiy shakli

Saytlar tasnifi va OAV tahririyatlari faoliyatining u bilan bog'liq xususiyatlari

3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- axborot globallashuvi va zamonaviy axborot tizimlaridan samarali foydalana olishi;
- Internet OAVning huquqiy asoslari; virtual OAVning imkoniyatlari, ustunliklari va an'anaviy OAVga o'xshash va farqli jihatlari;
- rasmiy va norasmiy veb-saytlar; saytning kontenti va dizayni; saytiga joylashtirish

uchun ma'lumotlarni ajratib olish; internet jurnalistikasi janrlari: blogpost tayyorlashning o'ziga xosliklari; bloglarida tijoriy va reklama axboroti;

- fuqarolik jurnalistikasi va uning xususiyatlari; internet bloglari va bloggerlik faoliyati; ijtimoiy tarmoqlar tasnifi va auditoriyasi;

- blog tushunchasi va uni tashkil etish sirlari; blog yuritishning tamoyil va qoidalari; internetda axborot xavfsizligi haqida *bilishi* zarur.

- saytlarning turlari; saytning mazmuni va dizayni; saytiga joylashtirish uchun ma'lumotlarni ajratib olish; ijtimoiy tarmoqlarda jurnalistik faoliyatni ilgari surish;

- blog tushunchasi va uni yuritishning qoidalari; internetda axborotning ma'naviy va texnik xavfsizligi mohiyati;

- internet jurnalistikasining ahloqiy me'yorlariga amal qilish *ko'nikmalariga* ega bo'lishi zarur.

- Internetda jurnalistik faoliyat olib borish;

- Internet bloglari va bloggerlik faoliyatini yuritish;

- Internet uchun xabar, maqola va reklama tayyorlash, jurnalistik materiallarni Internetda joylashtirish usullarini bilish; Internetda reklama turlari va ularni tarmoqda joylashtirish;

- yangi OAVning imkoniyatlari, ustunliklari va ularning an'anaviy OAVlarning xususiyatlari bilan solishtirish;

- Internetda ishlash qulayliklari: axborot uzatish, ma'lumot yig'ish va boshqa imkoniyatlardan foydalanish; global tarmoqdan kerakli ma'lumotlarni topish usullarini bilish *malakalarini* egallashi zarur.

4. **VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:**

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- tarqatma materiallar;
- ko'rgazmali qurollar;
- Kompyuter;
- Internet yangiliklari;
- muammoli ta'lim;
- qiyosiy tahlil.

5. **VII. Kreditni olish uchun talablar:**

Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

6. **Asosiy va qo'shimcha adabiyotlar hamda axborot manbalari**

1.Rahbariy adabiyotlar:

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: O'zbekiston, 2016.

2. Mirziyoyev Sh. Matbuot va ommaviy axborot vositalari xodimlariga. // Xalq so'zi, 2020. 28-iyun.

3. Қосимова Н. Интернет журналистиканинг технологик асослари. Т., Ўзбекистон босма ОАВ ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш фонди. 2010.

4. Қосимова Н ва бошқ. Босма ОАВ тахририятлари учун қўллашма. –Т., Ўзбекистон босма ОАВ ва ахборот агентликларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш фонди. 2008.

5. Қосимова Н. Интернет нодавлат ногажорат фаолиятида. Т., 2015.

2.Qo'shimcha adabiyotlar:

1.Рашидова Д., Муратова Н. Интернет журналистика. Т., Университет. 2007.

2. Тешабасва Д. Оммавий ахборот воситаларида нутқ маданияти. – Т.: Фан ва технология, 2011.

3. Усмонов А.И., Бахрамов Ф.Д. Компьютер технологиялари асослари. Т., 2010.
4. Агеев А. Газета, глянец, Интернет. Литератор в трех средах. Издательство: Новое Литературное Обозрение. Москва, 2001.
5. Калмыков А.А. Интернет - журналистика А.А. Калмыков, Л.А. Коханова - М . Юнити - Дана., 2005.
6. Мультимедиа: творчество, техника, технология. Издательство: СПбГУП. Санкт-Петербург. 2005.
7. Дворко Н. Профессия - режиссёр мультимедиа. Издательство: СПбГУП. Санкт-Петербург. 2004.

3. Internet ma'lumotlari:

1. vitaweb.jino-net.ru
2. www.journalism.ru
3. www.mediasprut.ru
4. www.citforum.ru
5. www.case.nnov.ru
6. www.hi-edu.ru
7. www.opennet.ru
8. www.telemultimedia.ru

7. Fan dasturi Samarqand davlat universiteti O'quv-uslubiy kengashining 2021 -yil ___-dagi ___-son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8. **Fan/modul uchun mas'ul:**
S.M.Umirova – O'zbek tilshunosligi kafedrasi dotsenti, (PhD)
9. **Taqrizchilar:**
S.A.Karimov – SamDU, O'zbek tilshunosligi kafedrasi professori, filologiya fanlari doktori (ichki)
X.Z.Xayrullayev – SamDChTI o'zbek tili va adabiyoti kafedrasi professori, filologiya fanlari doktori (tashqi)